

Josep Tarradellas era president de la Generalitat de Catalunya en l'exili des del 1954, però a principis del 1976, fora dels ambients més polititzats, era encara un perfecte desconegut per a la majoria de catalans. En aquells moments, tot just s'havia iniciat el procés de transició política i encara faltava molt per saber cap a on aniria aquest. No obstant això, de mica en mica, el protagonisme polític de Tarradellas anà augmentant, fins i tot en competència amb el dels dirigents dels partits polítics democràtics. Malgrat les diferències entre el mateix Tarradellas i els partits respecte a qui li tocava protagonitzar la negociació de les condicions del canvi de règim, uns i altres estaven d'acord que la transició havia de passar pel restabliment de la Generalitat republicana i el retorn del seu president. Per això, tota l'oposició s'adonà que calia donar a conèixer la figura del president a l'exili. Aleshores va ser quan es creà la Comissió Pro Retorn del President Tarradellas. El 19 de març del 1977 s'elaborà un manifest que arribà a reunir més de 20.000 signatures a favor d'aquestes propostes. Es van editar també milers de cartells amb la seva imatge que demanaven el seu retorn immediat com a president.

El resultat a Catalunya de les eleccions generals del 15 de juny del 1977 significà una empenta important al retorn de Tarradellas. Les condicions del retorn i de la restauració de la Generalitat començaren a concretar-se el juny del 1977, a partir del viatge sorpresa de Tarradellas a Madrid per entrevistar-se amb Adolfo Suárez i amb el rei Joan Carles. L'altra fita important en tot aquest procés va ser la manifestació de l'Onze de Setembre d'aquell 1977, quan centenars de milers de catalans i catalanes sortiren al carrer per rubricar el que ja havien manifestat a les urnes: que desitjaven la restauració de la Generalitat republicana i el retorn del seu president a l'exili.

S'havia parlat de fer coincidir el dit retorn amb aquell Onze de Setembre, però les diferències polítiques que separaven Tarradellas i els parlamentaris catalans ho feren impossible. No obstant això, aquestes desavinences es van anar

“Ja sóc aquí”: crònica d'un retorn

resolent i finalment l'acord amb el Govern espanyol es produí a Perpinyà el 28 de setembre del 1977. A l'endemà, es va signar el reial decret que restablí la Generalitat a Catalunya i, uns dies després, el 17 d'octubre del 1977, es publicà al *Boletín Oficial del Estado* el nomenament de Tarradellas com a president de la Generalitat.

Finalment, ja només quedava l'especificació del retorn. El 21 d'octubre Tarradellas va ser rebut a Madrid per la comissió permanent de l'Assemblea de Parlamentaris de Catalunya. Els dos dies següents l'agenda de Tarradellas no pogué estar més atapeïda. Entrevistes al més alt nivell amb les institucions polítiques, judicials i militars, que van culminar amb una nova visita al rei i a Adolfo Suárez. Tot seguit, dos dies després de tornar a Espanya, va arribar a Barcelona. Fins el darrer moment del seu llarg exili, Tarradellas va mantenir que no tornaria a Catalunya si no era com a president de la Generalitat, i així va ser.

El 23 d'octubre del 1977 milers de manifestants l'acolliren a Barcelona. Arribà a Catalunya per l'aeroport del Prat de Llobregat. Després anà a Montjuïc, on se celebrà un acte polític multitudinari. Seguidament féu un recorregut per la ciutat a cotxe descobert i, finalment, ja des del balcó de l'edifici que durant tants anys havia estat la Diputació de Barcelona, pronuncià el seu cèlebre “Ja sóc aquí”. Aquell breu i vibrant parlament de salutació i agraïment al poble català va ser també una crida a les responsabilitats de Catalunya vers Espanya, una crida a l'ordre. Calia tenir “la serenitat de reflexionar i de veure les greus responsabilitats que cauen sobre nosaltres”, calia posar-se a treballar per fer de Catalunya “un exemple per a tots els pobles d'Espanya”. El retorn de Tarradellas i la restauració de la Generalitat republicana s'havia clos, i s'havien fixat les condicions essencials de les relacions entre Catalunya i Espanya en els següents anys.

Jordi Ibarz de Gelabert